

1. Wybrane schorzenia układu krążenia –	
RAFAŁ DĄBROWSKI, MONIKA SZNAJDER	1
1.1. Choroba wieńcowa – RAFAŁ DĄBROWSKI	1
1.1.1. Charakterystyka i klasyfikacja	1
1.1.2. Leczenie	3
1.2. Niewydolność serca – RAFAŁ DĄBROWSKI.	7
1.2.1. Charakterystyka i klasyfikacja	7
1.2.1. Farmakoterapia	8
1.3. Nadciśnienie tętnicze – RAFAŁ DĄBROWSKI.	12
1.3.1. Charakterystyka i klasyfikacja	12
1.3.2. Farmakoterapia	12
1.4. Żyłna choroba zakrzepowo-zatorowa – MONIKA SZNAJDER. . .	15
1.4.1. Charakterystyka i klasyfikacja	15
1.4.2. Zakrzepica żył głębokich	16
1.4.3. Ostra zatorowość płucna	17
1.4.4. Zespół pozakrzepowy.	19
1.4.5. Zespół po zatorowości płucnej	20
1.4.6. Nadciśnienie płucne	21
1.5. Choroba tętnic obwodowych kończyn dolnych –	
MONIKA SZNAJDER	21
1.5.1. Charakterystyka i klasyfikacja	21
1.5.2. Leczenie choroby tętnic obwodowych	25
2. Badania diagnostyczne stosowane u osób ze schorzeniami	
układu krążenia – ważne informacje dla fizjoterapeuty –	
RAFAŁ DĄBROWSKI, EDYTA SMOLIS-BAK, MONIKA SZNAJDER.	27
2.1. Badanie elektrokardiograficzne –	
RAFAŁ DĄBROWSKI, EDYTA SMOLIS-BAK	27
2.2. Badanie echokardiograficzne –	
RAFAŁ DĄBROWSKI, EDYTA SMOLIS-BAK	29
2.3. Badanie radiologiczne –	
RAFAŁ DĄBROWSKI, EDYTA SMOLIS-BAK	30
2.4. Badanie koronarograficzne –	
RAFAŁ DĄBROWSKI, EDYTA SMOLIS-BAK	31
2.5. Tomografia komputerowa serca –	
RAFAŁ DĄBROWSKI, EDYTA SMOLIS-BAK	32

2.6. Rezonans magnetyczny serca – RAFAŁ DĄBROWSKI, EDYTA SMOLIS-BAK	33
2.7. Badania biochemiczne – RAFAŁ DĄBROWSKI, EDYTA SMOLIS-BAK	34
2.8. Ocena naczyń żylnych – MONIKA SZNAJDER	35
2.8.1. Diagnostyka zakrzepicy żył głębokich	35
2.8.2. Diagnostyka zatorowości płucnej.	37
2.8.3. Diagnostyka zespołu pozakrzepowego	39
2.8.4. Diagnostyka nadciśnienia płucnego i zespołu po zatorowości płucnej.	40
2.9. Ocena naczyń tętniczych – MONIKA SZNAJDER	43
2.9.1. Diagnostyka w chorobie tętnic obwodowych	43
2.9.2. Diagnostyka w naczyniowych zespołach uciskowych	53
3. Fizjoterapia na oddziale intensywnej terapii – DOMINIKA BATYCKA-STACHNIK, ŁUKASZ POMINKIEWICZ, ANNA PYSZORA, EDYTA SMOLIS-BAK, KATARZYNA WARZESZAK, AGNIESZKA WÓJCIK	55
3.1. Wprowadzenie	55
3.2. Badanie podmiotowe – AGNIESZKA WÓJCIK	59
3.2.1. Przygotowanie	61
3.2.2. Nawiązanie wstępnego porozumienia terapeutycznego.	62
3.2.3. Określenie przyczyny konsultacji.	62
3.2.4. Zbieranie informacji (wywiad).	63
3.3. Badanie przedmiotowe – DOMINIKA BATYCKA-STACHNIK	69
3.3.1. Ocena bólu	70
3.3.2. Ocena stanu świadomości i monitorowanie majaczenia	71
3.3.3. Ocena współpracy ze strony pacjenta	72
3.4. Czerwone, żółte i zielone flagi do prowadzenia fizjoterapii na oddziale intensywnej terapii – DOMINIKA BATYCKA-STACHNIK	76
3.5. Pacjenci wentylowani mechanicznie i ze wspomaganie mechanicznym – DOMINIKA BATYCKA-STACHNIK, ŁUKASZ POMINKIEWICZ	80
3.5.1. Pacjenci wentylowani mechanicznie	80
3.5.2. Pacjenci ze wspomaganie mechanicznym krążenia	84
3.6. Wczesna mobilizacja – DOMINIKA BATYCKA-STACHNIK	88
3.7. Postępowanie fizjoterapeutyczne z chorym po ostrym zespole wieńcowym – ŁUKASZ POMINKIEWICZ	93

3.8. Postępowanie fizjoterapeutyczne z chorym z niewydolnością serca – ŁUKASZ POMINKIEWICZ	98
3.9. Postępowanie fizjoterapeutyczne z chorym po zabiegu kardiochirurgicznym – ŁUKASZ POMINKIEWICZ, DOMINIKA BATYCKA-STACHNIK	102
3.9.1. Fizjoterapia chorych z powikłaniami płucnymi po zabiegach kardiochirurgicznych – ANNA PYSZORA, KATARZYNA WARZESZAK	113
3.10. Algorytm postępowania na oddziale intensywnej terapii – EDYTA SMOLIS-BAK	123
4. Fizjoterapia na oddziale zachowawczym – EDYTA SMOLIS-BAK, PAWEŁ SYSKA, MONIKA SZNAJDER, AGNIESZKA WÓJCIK	125
4.1. Wprowadzenie	125
4.2. Badanie podmiotowe – AGNIESZKA WÓJCIK	126
4.3. Badanie przedmiotowe i ocena funkcjonalna – EDYTA SMOLIS-BAK	133
4.4. Czerwone, żółte i zielone flagi do prowadzenia fizjoterapii na oddziale zachowawczym – EDYTA SMOLIS-BAK	137
4.5. Ćwiczenia wykorzystywane na oddziale zachowawczym – EDYTA SMOLIS-BAK	140
4.6. Postępowanie fizjoterapeutyczne z chorym po ostrym zespole wieńcowym – EDYTA SMOLIS-BAK	142
4.7. Postępowanie fizjoterapeutyczne z chorym z niewydolnością serca – EDYTA SMOLIS-BAK	149
4.8. Prehabilitacja – postępowanie fizjoterapeutyczne z chorym zakwalifikowanym do zabiegu kardiochirurgicznego – EDYTA SMOLIS-BAK	152
4.9. Postępowanie fizjoterapeutyczne z chorymi po zabiegu kardiochirurgicznym – EDYTA SMOLIS-BAK	159
4.10. Postępowanie fizjoterapeutyczne z chorym po implantacji urządzeń do elektroterapii – EDYTA SMOLIS-BAK, PAWEŁ SYSKA	169
4.11. Algorytm postępowania fizjoterapeutycznego z chorym na oddziale zachowawczym – EDYTA SMOLIS-BAK	172
4.12. Postępowanie fizjoterapeutyczne z pacjentem z zatorowością płucną i nadciśnieniem płucnym – MONIKA SZNAJDER	174
4.12.1. Fizjoterapia szpitalna pacjentów z ostrą zatorowością płucną i zakrzepicą żył głębokich	174
4.12.2. Profilaktyka pierwotna i wtórna żyłnej choroby zakrzepowo-zatorowej	177

4.13. Postępowanie fizjoterapeutyczne z pacjentami z chorobami naczyń obwodowych – MONIKA SZNAJDER	183
4.13.1. Ćwiczenia naczyniowe Buergera	186
5. Wczesna rehabilitacja poszpitalna – IWONA KORZENIOWSKA-KUBACKA, ANNA MIERZYŃSKA, KRZYSZTOF SADOWSKI, EDYTA SMOLIS-BĄK, MONIKA SZNAJDER, AGNIESZKA WÓJCIK.	189
5.1. Wprowadzenie	189
5.2. Badanie podmiotowe – AGNIESZKA WÓJCIK	189
5.3. Badanie przedmiotowe i ocena funkcjonalna	195
5.3.1. Testy oceniające wydolność fizyczną – KRZYSZTOF SADOWSKI, EDYTA SMOLIS-BĄK	195
Elektrokardiograficzna próba wysiłkowa – KRZYSZTOF SADOWSKI.	199
Ergospirometria – KRZYSZTOF SADOWSKI	203
Testy marszowe – EDYTA SMOLIS-BĄK	207
5.3.2. Testy funkcjonalne – EDYTA SMOLIS-BĄK	211
5.4. Kwalifikacja do rehabilitacji poszpitalnej – EDYTA SMOLIS-BĄK	222
5.5. Czerwone, żółte, zielone flagi do prowadzenia fizjoterapii w II etapie rehabilitacji – EDYTA SMOLIS-BĄK.	223
5.6. Zasady prowadzenia rehabilitacji poszpitalnej – EDYTA SMOLIS-BĄK	225
5.7. Formy treningowe stosowane w rehabilitacji poszpitalnej u pacjentów ze schorzeniami układu krążenia.	227
5.7.1. Trening wytrzymałościowy – EDYTA SMOLIS-BĄK	227
Informacje niezbędne do planowania treningów wytrzymałościowych – EDYTA SMOLIS-BĄK, IWONA KORZENIOWSKA-KUBACKA	233
5.7.2. Trening oporowy – EDYTA SMOLIS-BĄK	235
5.7.3. Inne formy ćwiczeń stosowane u osób z chorobami układu krążenia – EDYTA SMOLIS-BĄK	239
5.8. Specyfika treningu w różnych grupach chorych.	243
5.8.1. Pacjenci po zabiegach kardiochirurgicznych – EDYTA SMOLIS-BĄK	243
5.8.2. Pacjenci z niewydolnością serca – EDYTA SMOLIS-BĄK	247
5.8.3. Pacjenci z implantowanymi urządzeniami do elektroterapii – EDYTA SMOLIS-BĄK.	249
5.8.4. Pacjenci w wieku podeszłym – EDYTA SMOLIS-BĄK	250
5.8.5. Pacjenci z zatorowością płucną i nadciśnieniem płucnym – MONIKA SZNAJDER	252

5.8.6. Pacjenci z chorobami naczyń obwodowych – MONIKA SZNAJDER	256
5.9. Edukacja zdrowotna pacjenta kardiologicznego – ANNA MIERZYŃSKA	262
5.9.1. Zasady skutecznej edukacji zdrowotnej.	263
5.9.2. Podsumowanie	271
5.10. Metody motywacji do prowadzenia zdrowego stylu życia – ANNA MIERZYŃSKA	271
5.10.1. Zrozumienie motywacji pacjenta	272
5.10.2. Modele zachowań zdrowotnych	275
5.10.3. Tworzenie i podtrzymywanie nawyków zdrowotnych	279
5.10.4. Dialog motywujący w rehabilitacji kardiologicznej	283
5.10.5. Inne strategie wspierające motywację pacjenta	289
6. Pacjenci ze schorzeniami układu krążenia w gabinecie fizjoterapeuty – planowanie aktywności fizycznej – EDYTA SMOLIS-BAK	293
6.1. Wprowadzenie	293
6.2. Badanie podmiotowe.	294
6.3. Badania diagnostyczne i funkcjonalne	295
6.4. Planowana aktywność fizyczna	298
7. Problemy psychologiczne pacjentów z chorobami układu krążenia – jak pomóc pacjentowi i jego rodzinie – ANNA MIERZYŃSKA	301
7.1. Wprowadzenie	301
7.1.1. Najczęściej występujące problemy psychologiczne u osób z chorobami układu krążenia	302
7.1.2. Różnice związane z płcią w psychologicznych czynnikiach ryzyka chorób sercowo-naczyniowych	302
7.2. Depresja.	304
7.2.1. Wzajemne zależności pomiędzy depresją a stanem zdrowia kardiologicznego	304
7.2.2. Rozpoznawanie depresji	311
7.3. Lęk i zaburzenia lękowe	313
7.3.1. Rozpoznawanie zaburzeń lękowych	314
7.3.2. Zespół stresu pourazowego	316
7.3.3. Brak motywacji do zmiany zachowań zdrowotnych i lęk przed aktywnością fizyczną	319
7.4. Zapobieganie trudnościom psychologicznym – znaczenie opieki kompleksowej	320

7.4.1. Opieka oparta na współpracy, opieka koordynowana, opieka skoncentrowana na pacjencie	321
7.4.2. Wspólne podejmowanie decyzji	323
7.4.3. Interwencje psychologiczne dla pacjentów i rodzin	325
7.4.4. Podsumowanie	330
8. Dieta w profilaktyce i terapii chorób układu krążenia –	
EWELINA PAŁKOWSKA-GOŹDZIK	331
8.1. Wprowadzenie	331
8.2. Polecane diety dla osób ze schorzeniami układu krążenia.	332
8.2.1. Dieta śródziemnomorska.	332
8.2.2. Dieta DASH	334
8.3. Ogólne zasady diety kardioprotekcyjnej	335
8.4. Interakcje leków z żywnością	338
9. O co pacjenci pytają najczęściej? –	
NATASZA KRAUZE, EDYTA SMOLIS-BAK	341
9.1. Wprowadzenie	341
9.2. Pytania i odpowiedzi	341
Piśmiennictwo	351
Skorowidz	367